

163

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 10 kwietnia 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych, Spraw Zagranicznych i Skarbu — o postępowaniu w sprawach o wyłączenie ze społeczeństwa polskiego osób narodowości niemieckiej.

Na podstawie art. 14 dekretu z dnia 13 września 1946 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego osób narodowości niemieckiej (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 310) zarządza się, co następuje:

§ 1. Artykuły powołane w przepisach rozporządzenia niniejszego odnoszą się do dekretu z dnia 13 września 1946 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego osób narodowości niemieckiej (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 310).

§ 2. Dochodzenie, przewidziane w art. 7 ust. 4, ma na celu zebranie szczegółowych danych co do osoby określonej w art. 1 ust. 1, a dotyczących:

- a) ustalenia tożsamości,
- b) obywatelstwa,
- c) zachowania się, wskazującego na niemiecką odrębność narodową, a zwłaszcza używania języka niemieckiego, udziału w jakichkolwiek niemieckich organizacjach, stosunku do społeczeństwa polskiego,
- d) stanu rodzinnego,
- e) stosunków majątkowych.

§ 3. Ponadto dochodzenie powinno ustalić dane dotyczące:

- a) woli małżonka osoby, określonej w art. 1, co do pozostania na obszarze Państwa Polskiego lub opuszczenia tego obszaru,
- b) woli rodziców co do zachowania przez ich małoletnie dzieci obywatelstwa Państwa Polskiego,
- c) zachowania się małoletniego, który działa z rozeznaniem, a co do którego rodzice, opuszczając kraj, wyrażą życzenie zachowania przez niego obywatelstwa Państwa Polskiego,
- d) woli małoletniego dziecka osoby określonej w art. 1 ust. 1, które ukończyło 13 rok życia i działa z rozeznaniem, co do pozostania nadal na obszarze Państwa Polskiego i zachowania obywatelstwa Państwa Polskiego,
- e) zachowania się małoletniego, określonego w pkt d), oraz jego stosunku do Państwa i społeczeństwa polskiego.

§ 4. Wyniki dochodzenia powinny być zaprotokółowane, a protokoły powinny być odczytane i w miarę możliwości podpisane przez osoby zeznające. W razie braku podpisu należy w protokole wskazać przyczynę braku.

§ 5. Przed wystąpieniem z wnioskiem o pozbawienie obywatelstwa organ bezpieczeństwa publicznego zwraca się do prezydium miejskiej lub gminnej rady narodowej miejsca zamieszkania bądź miejsc pobytu osoby, której wniosek dotyczy, o opinię o niej i o jej zachowaniu oraz o opinię o jej małżonku i dzieciach.

§ 6. Do zgłoszenia wniosku o pozbawienie obywatelstwa Państwa Polskiego, wysiedlenie z obszaru Państwa i przepadek mienia własnego są powiatowe, miejskie lub wojewódzkie urzędy bezpieczeństwa publicznego.

§ 7. Do wniosku należy dołączyć:

- a) akta przeprowadzonego dochodzenia,
- b) w miarę możliwości dokumenty lub odpisy dokumentów, stwierdzających dane ustalone w dochodzeniu,
- c) opinię prezydium rady narodowej.

§ 8. Wniosek można przesłać bez opinii prezydium rady narodowej, jeżeli nie zostanie ona nadesłana w ciągu 2 tygodni od daty zwrócenia się o opinię. W tym przypadku należy dołączyć do wniosku notatkę o nie nadesłaniu opinii ze wskazaniem adresata i daty pisma.

§ 9. Jeżeli zachodzi obawa, że dochodzenie i postępowanie przed władzą administracji ogólnej I instancji może trwać w stosunku do osoby tymczasowo aresztowanej dłużej niż trzy miesiące, organ bezpieczeństwa publicznego zwraca się przed upływem tego terminu do właściwego sądu (art. 8 ust. 3) o przedłużenie tymczasowego aresztu.

§ 10. 1. O toczącym się postępowaniu przeciwko osobie, określonej w art. 1, należy zawiadomić małżonka i dzieci do lat 18.

2. Jeżeli dziecko (art. 3) osoby, przeciwko której toczy się postępowanie, wyrazi chęć pozostania nadal obywatelem Państwa Polskiego, władza przed którą toczy się postępowanie zawiadamia właściwą władzę opiekuńczą.

§ 11. 1. Zarządzenia i orzeczenia o zajęciu i przypadku majątku osoby pozbawionej obywatelstwą wykonują okręgowe urzędy likwidacyjne, przewidziane w dekreście z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i ponemieckich (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 87), właściwe ze względu na miejsce położenia majątku, podlegającego zajęciu lub przypadkowi.

2. W postępowaniu przed okręgowym urzędem likwidacyjnym stosuje się odpowied-

nio przepisy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 listopada 1946 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Ziem Odzyskanych w sprawie organizacji i zakresie uprawnień urzędów likwidacyjnych (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 360) oraz innych rozporządzeń wykonawczych wydanych na podstawie art. 9, 12 ust. 3 i 13 ust. 2 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich.

§ 12. 1. Do przypadku stosuje się odpowiednio przepisy dekretu o majątkach opuszczonych i poniemieckich.

2. Wyłączone są spod zajęcia i przypadku niezbędne przedmioty osobistego użytku.

3. Władza administracji ogólnej I instancji zarządza zajęcie majątku zagrożonego przypadkiem z urzędu lub na wniosek.

4. Zajęcie może nastąpić już w toku dochodzenia na wniosek organu bezpieczeństwa publicznego, który winien wskazać okoliczności powodujące pozbawienie obywatelstwa oraz uprawdopodobnić obawę utraty majątku.

§ 13. 1. W postępowaniu przed władzą administracji ogólnej I instancji stosuje się przepisy o postępowaniu administracyjnym, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

2. W postępowaniu przed władzą administracji ogólnej I instancji nie mają zastosowania przepisy art. 99 i 100 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341) wraz z późniejszymi zmianami.

3. Dla osób, wymienionych w art. 1 ust. 1, ich małżonków oraz ich dzieci, których miejsce zamieszkania (pobytu) jest nieznanie lub niezdolnych do działań prawnych, władza administracji ogólnej I instancji przed przystąpieniem do rozpoznania sprawy winna wystąpić do sądu o wyznaczenie kuratora.

4. Dla wszystkich nieobecnych (ust. 3) wyznacza się jednego kuratora, chyba że obrona interesów jednej z tych osób pozostaje w sprzeczności z obroną innych osób.

§ 14. 1. Postępowanie przed sądem toczy się według przepisów kodeksu postępowania karnego, o ile przepisy dekretu z dnia 13 września 1946 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego osób narodowości niemieckiej i przepisy rozporządzenia niniejszego nie stanowią inaczej.

2. Przepis art. 647 § 2 kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

3. W postępowaniu przed sądem w stosunku do osoby, której postępowanie dotyczy,

mają zastosowanie przepisy dotyczące się oskarżonego.

4. Przedstawiciel organu bezpieczeństwa publicznego ma obok prokuratora stanowisko oskarżyciela publicznego.

§ 15. W orzeczeniu należy dokładnie określić okoliczności powodujące pozbawienie obywatelstwa oraz zamieścić rozstrzygnięcie co do małoletnich dzieci, małżonka osoby pozbawionej obywatelstwa i jej majątku.

§ 16. W orzeczeniu, wydanym na podstawie art. 5 ust. 3, należy dokładnie określić, jaką część majątku lub jaki przedmiot majątkowy przyznaje się każdej z osób wymienionych w tym artykule.

§ 17. 1. Strony mogą wnosić o skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego, tak co do całości orzeczenia, jak również co do jego części orzekającej przypadek majątku.

2. Wniosek przewidziany w ust. 1 co do orzeczenia w części dotyczącej majątku mają prawo zgłosić również osoby wymienione w art. 5 ust. 3.

§ 18. Do chwili uprawomocnienia się orzeczenia można zmienić oświadczenie woli, przewidziane w art. 2 i w art. 3.

§ 19. O uprawomocnieniu się orzeczenia o pozbawieniu obywatelstwa należy zawiadomić Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto, gdy dzieci osoby pozbawionej obywatelstwa (art. 2 ust. 2, art. 3 i art. 5 ust. 3) pozostają w kraju, należy zawiadomić gminne organa opieki społecznej.

§ 20. Osoba, uprawniona na podstawie art. 2 ust. 1 lit. a) do złożenia oświadczenia o chęci wyjazdu z pozbawionym obywatelstwa Państwa Polskiego małżonkiem, może oświadczenie to złożyć bądź w postępowaniu, toczącym się przeciwko małżonkowi, aż do czasu wydania prawomocnego orzeczenia, bądź w oddzielnym wniosku, o ile nie została powiadomiona o toczącym się przeciwko małżonkowi postępowaniu.

§ 21. O uprawomocnieniu się orzeczenia o pozbawieniu obywatelstwa i wysiedleniu z obszaru Państwa należy zawiadomić urząd bezpieczeństwa publicznego, który złożył wniosek.

§ 22. Orzeczenie o wysiedleniu z obszaru Państwa na zarządzenie władzy administracji ogólnej I instancji lub prokuratora wykonują organa bezpieczeństwa publicznego. Wysiedlenie wykonuje się przez przymusowe dostawienie do granicy Państwa.

§ 23. Organa bezpieczeństwa publicznego, które wysiedlają, mogą internować osobę po-

zbawioną obywatelstwa Państwa Polskiego do czasu wysiedlenia.

§ 24. Osoby wysiedlane mają prawo zabrać ze sobą rzeczy niezbędne osobistego użytku oraz żywność na czas podróży.

§ 25. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:
Stanisław Radkiewicz

Minister Administracji Publicznej:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziem Odzyskanych:
Władysław Gomułka

Minister Spraw Zagranicznych:
Zygmunt Modzelewski

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski